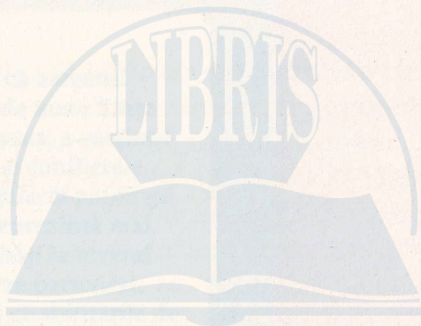

ALFRED ADLER

COOPERAREA ÎN TRE SEXE

DESPRE
FEMEI,
IUBIRE ȘI
CĂSĂTORIE.

ANTOLOGIE

TRADUCERE DE
Vlad Vedeanu

PSIHOLOGIA
PENTRU
TOȚI
PPT

3
Trei

EDITORI
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

DIRECTOR EDITORIAL
Magdalena Mărculescu

REDACTOR
Victor Popescu

DESIGN
Alexe Popescu

DIRECTOR PRODUCȚIE
Cristian Claudiu Coban

DTP
Gabriela Chircea

CORECTURĂ
Lorina Chițan
Alunița Voiculescu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale
a României
ADLER, ALFRED
Cooperarea între sexe: despre femei,
iubire și căsătorie / Alfred Adler;
trad.: Vlad Vedeanu. - București:
Editura Trei, 2016
Conține bibliografie
ISBN 978-606-719-837-9

I. Vedeanu, Vlad (trad.)

159.9

ISBN 978-606-719-837-9

Titlul original: Co-operation
Between the Sexes. Writings on
Women, Love and Marriage,
Sexuality and Its Disorders
Autor: Alfred Adler

Copyright © Editura Trei, 2016
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeul 1, C.P. 0490,
București
Tel.: +4 021 300 60 90;
Fax: +4 0372 25 20 20
e mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

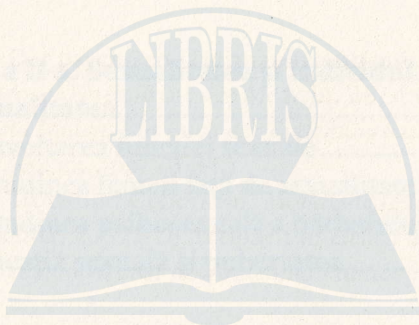
CUPRINS

PARTEA I. Scrieri sociologice și teoretice.....	7
1. Mitul inferiorității femeilor.....	9
Diviziunea muncii și dimorfismul sexual	9
Situația culturală	12
Efecte asupra copiilor	16
Efecte asupra femeilor.....	23
Un caz	28
Remedii	34
Concluzie.....	37
Anexă: problema avortului	40
2. Protestul viril și o critică adusă lui Freud.....	45
Protestul viril.....	45
Apercepția antitetice și dogmatizarea.....	58
O critică la teoria libidoului a lui Freud	65
Sexualitatea în cadrul nevrozei.....	69
Un caz centrat pe sexualitatea ca mijloc în lupta personală	74
Critica refulării	81
Un caz de sexualitate — continuare	92

PARTEA a II-a. Sexualitatea și individul	99
3. Sexualitatea.....	101
Dezvoltarea funcției sexuale	101
Atitudinea femeii față de sexualitate	108
Atitudinea psihosexuală a bărbatului	120
Educația sexuală și pubertatea.....	126
4. Dragostea și căsătoria.....	135
Dragostea ca sarcină (îndatorire) a vieții.....	135
Tulburări ale relațiilor de dragoste	142
Condiția specială a artistului	151
Întâmpinarea dificultăților	154
Înțelegerea îndatoririi de a ne căsători	157
Educația și formarea.....	162
Pregătirea adecvată și inadecvată.....	167
Curtarea și atracția sexuală.....	173
Cazul monogamiei.....	176
Bibliografie	183

PARTEA I

SCRIERI SOCIOLOGICE ȘI TEORETICE

1

MITUL INFERIORITĂȚII FEMEILOR*

DIVIZIUNEA MUNCII ȘI DIMORFISMUL SEXUAL**

Cei doi factori care domină toate procesele psihice sunt interesul social (*Gemeinschaftsgefühl*) și lupta pentru însemnătate (*Geltungsstreben*). În crearea și asigurarea condițiilor vieții sale, în îndeplinirea celor trei îndatoriri principale ale vieții — iubire, profesie, societate —, omul își activează întotdeauna interesul social și își urmează aspirația pentru însemnătate, pentru putere și pentru superioritate. Orice fenomen psihic trebuie evaluat prin intermediul relației cantitative și calitative între acești doi factori pentru a obține o înțelegere psihologică. Relația dintre acești factori determină măsura în care o persoană este capabilă să cuprindă întreaga logică a coabitării umane și să

* Acest capitol include fragmente din *Menschenkenntnis*, Partea 1, Cap. 7.

** *Menschenkenntnis*, pp. 95-97.

se adapteze la diviziunea muncii pe care o impune această logică.

Diviziunea muncii este o necesitate absolută pentru conservarea societății umane. În consecință, fiecare persoană trebuie să ocupe la un moment dat un anumit loc. Dacă o persoană nu participă la îndeplinirea acestei obligații, ea se va opune conservării vieții sociale, a întregii rase umane. Aceasta uită de rolul său de confrate uman și ajunge să cauzeze probleme. În cazurile mai ușoare, vorbim de lipsă de maniere, de mici fraude și de apucături egoiste; în cazurile mai dificile, vorbim de excentricitate și delincvență; iar mai târziu în viață, de infracțiuni grave. Asemenea fenomene sunt condamnate ținând cont exclusiv de distanța lor față de cerințele vieții sociale și de incompatibilitatea lor cu acestea.

Valoarea unei persoane este determinată de modul în care își ocupă locul ce-i este atribuit în diviziunea muncii din comunitate. Prin asumarea vieții sociale, persoana devine semnificativă pentru ceilalți și una dintre miile de zale ale lanțului pe care se bazează continuitatea vieții umane, absența unui anumit număr dintre aceste zale ducând la prăbușirea vieții sociale. În mod ideal, abilitățile individului ar fi criteriul pentru a-i acorda propriul loc în întregul proces de producție al societății umane. Însă în acest proces de concepere a vieții sociale s-a strecurat destul de multă confuzie, ceea ce a perturbat diviziunea muncii pusă pe acele baze, prin stabilirea de criterii false pentru evaluarea valorii umane. Se poate ca, din diverse motive, un individ să nu fie potrivit pentru locul în care se găsește; sau se poate să apară dificultăți din dorința de putere sau din falsele ambiții ale anumitor indivizi care, în urmărirea propriului lor interes egoist, împiedică acest mod de coabitare

umană și de muncă în comun. Puterea personală sau interesele economice fac ca munca să fie distribuită astfel încât posturile cele mai plăcute, care oferă mai multă putere, să fie obținute de anumite grupuri ale societății, în timp ce altele sunt excluse. Întrucât lupta pentru putere joacă un rol uriaș în aceste chestiuni, procesul de diviziune a muncii nu s-a desfășurat niciodată lin. Intervenția violentă și continuă a făcut din muncă un fel de privilegiu pentru unii și un fel de opresiune pentru alții.

O astfel de diviziune a muncii este dată și de diviziunea pe sexe (dimorfismul sexual). Încă de la început, aceasta exclude de la anumite ocupații, în funcție de fizic, una dintre părți, femeia, în timp ce bărbaților nu le sunt atribuite alte tipuri de sarcini pentru că ei pot fi folosiți mai bine în altă parte. Această diviziune a muncii ar trebui îndeplinită în conformitate cu un criteriu complet lipsit de prejudecăți.

Mișcarea de emancipare a femeilor, în măsura în care nu exagerează lucrurile când e în focul luptei, a acceptat logica acestui punct de vedere. Acesta nu defeminizează femeile și nici nu distruge relațiile naturale dintre bărbat și femeie în ceea ce privește oportunitățile de muncă potrivite pentru ei. În cursul dezvoltării umane, diviziunea muncii a luat o formă în care femeia preia o parte din acele activități care altfel l-ar ține ocupat și pe bărbat, în timp ce acesta din urmă își poate folosi mai util puterile. Această diviziune a muncii nu este deloc nerezonabilă câtă vreme resursele de muncă nu rămân astfel neîntrebuintate, iar resursele intelectuale și fizice nu sunt greșit folosite.

SITUAȚIA CULTURALĂ

DOMINAȚIA MASCULINĂ*

Prin dezvoltarea culturii în direcția aspirației către putere, în special prin eforturile anumitor indivizi sau clase care vor să-și asigure privilegiile pentru ei înșiși, diviziunea muncii a fost direcționată în favoarea bărbaților. Această tendință predomină și în ziua de azi, având ca rezultat o cultură umană ce se caracterizează prin importanța covârșitoare a bărbatului. Diviziunea muncii este astfel încât bărbații sunt grupul cu privilegii garantate. Datorită dominației lor, bărbații influențează poziția femeii în diviziunea muncii, în procesul de producție, către propriul lor avantaj. Bărbații stabilesc sfera de viață pentru femei și sunt în poziția de a o impune; ei stabilesc pentru femei forme de viață care urmează în principal punctul de vedere masculin.

Așa cum stau lucrurile astăzi, bărbații continuă să se lupte pentru superioritate asupra femeilor, în timp ce femeile sunt permanent nemulțumite de privilegiile masculine. Totuși, întrucât cele două sexe depind strâns unul de celălalt, apare o tensiune, o continuă perturbare a armoniei psihice. Această stare psihică generală este resimțită ca fiind extrem de dureroasă de ambele părți ale rasei umane și conduce la perturbări cu bătaie lungă.

Dominația masculină nu s-a născut ca un fapt natural, ci a trebuit să fie asigurată de numeroase legi. Înainte de asta, au fost peșemne perioade în care dominația masculină nu a fost o evidență. Există, într-adevăr, dovezi istorice ale unei perioade de matriarhat, de filiație matriliniară, când mama, femeia, a jucat rolul

* *Menschenkenntnis*, pp. 97-100.

mai important în viață, mai ales în ce privește copilul, iar toți bărbații tribului aveau față de ea anumite obligații. Unele obiceiuri și tradiții continuă să arate asta, ca de exemplu folosirea în glumă, pentru orice bărbat, a apelativului de unchi sau văr al unui copil.

Tranziția de la matriarhat la patriarhat a fost precedată de o mare luptă. La început, bărbatul într-adevăr nu avea privilegiile pe care astăzi îi place să le prezinte ca fiindu-i date de la natură, ci a trebuit să lupte pentru ele. O bună descriere în detaliu a acestei evoluții poate fi găsită în lucrarea lui August Bebel (1885), *Femeia și socialismul**. Victoria bărbaților a fost echivalentă cu subjugarea femeilor. În special lucrările despre dezvoltarea dreptului stau elocvent mărturie pentru acest proces de subjugare.

Dominația masculină nu a fost o stare naturală, ci a devenit necesară numai în decursul luptei continue cu popoarele învecinate, când bărbatului i-a revenit un rol semnificativ de care s-a folosit până la urmă pentru acapararea definitivă a conducerii. Mână în mână cu asta au mers și dezvoltarea proprietății private și dreptul de moștenire ca fundament al predominanței masculine, în măsura în care bărbatul este în general partea care dobândește și care deține.

PERSPECTIVA ASUPRA INFERIORITĂȚII FEMEILOR**

Pentru a-și justifica dominația, bărbatul susține în general că, pe lângă faptul că poziția lui este dată de

* August Bebel, *Femeia și socialismul*, Ed. Politică, București, 1960. (N. trad.)

** *Menschenkenntnis*, pp. 103-107.

la natură, femeia este o ființă inferioară. Perspectiva asupra inferiorității femeilor este atât de răspândită încât pare că ar fi împărtășită de toate ființele umane. Pe lângă aceasta, bărbatul cunoaște o anumită neliniște, care izvorăște probabil din perioada luptei împotriva matriarhatului, când femeia reprezenta într-adevăr un factor de neliniște pentru bărbat.

În istorie și literatură întâlnim tot timpul indicii de acest fel. Astfel, un scriitor roman afirmă: „*Mulier este hominis confusio*“. [Femeia este confuzia bărbatului.] La conciliile bisericești, problema dacă femeia are sau nu un suflet a făcut obiectul unor discuții aprinse și s-au scris tratate erudite pe problema dacă și ea este sau nu tot o ființă umană. Vânătoria de vrăjitoare cu ale sale arderi pe rug a durat secole la rând și este o tristă mărturie a greșelilor, a uriașei nesiguranțe și a confuziilor acelor vremuri legate de această problemă.

Femeile sunt adesea prezentate drept cauza tuturor relelor din lume, ca în povestea biblică a păcatului originar sau ca în *Iliada* lui Homer, în care a fost de ajuns o femeie pentru a pogori suferința peste popoare întregi. Legende și basme din toate timpurile vorbesc despre inferioritatea morală a femeilor, despre depravarea, răutatea, prefăcătoria și nestatornicia lor și despre faptul că nu te poți bizui pe ele. „Frivolitatea feminină“ este menționată chiar și în sprijinul legilor. În mod asemănător, femeile sunt devalorizate în ce privește competența și performanța. Figuri de stil, anecdote, proverbe și glume ale tuturor popoarelor sunt pline de critici și devalorizări la adresa femeilor. Acestea sunt acuzate că sunt puse pe harță, nepunctuale, meschine și proaste.

O extraordinară ascuțime a spiritului este pusă în slujba dovedirii inferiorității femeii, dacă e să ne gândim doar la persoane ca Strindberg, Moebius,

Schopenhauer și Weininger. Rândurile lor sunt îngroșate de multe femei care, resemnate, au ajuns să împărtășească perspectiva asupra inferiorității femeii și a rolului subordonat pe care îl merită. Respectul scăzut față de femei este exprimat și prin salariile mult mai mici pentru femei decât pentru bărbați, chiar și atunci când munca lor este egală ca valoare cu munca bărbaților.

Este adevărat că testele de aptitudini au arătat că la anumite materii, ca matematica, băieții se descurcă mai bine, iar la alte materii, ca limbile străine, fetele se descurcă mai bine. Băieții au dovedit într-adevăr aptitudini mai bune decât fetele pentru materii care îi pregătesc pentru ocupații masculine. Însă aceasta indică doar aparent aptitudinile lor mai bune. Dacă ne uităm mai îndeaproape la situația fetelor, reiese că povestea cu abilitățile mai reduse ale femeilor nu e decât o fabulație, o minciună care doar arată a adevăr.

Un alt argument împotriva prejudecății despre inferioritatea femeilor este numărul mare de femei care s-au remarcat în cele mai diverse domenii, în special în literatură, artă, tehnologie și medicină, ale căror realizări le egalează întru totul pe cele ale bărbaților. Întâmplător, numărul bărbaților fără urmă de realizări, dar cu un grad ridicat de incompetență, este atât de mare încât se poate susține cu o cantitate egală de dovezi mitul inferiorității bărbaților — desigur, la fel de nedrept.

O consecință gravă a acestui mit al inferiorității a tot ce ține de feminin este o ciudată dihotomie conceptuală. Masculinul este identificat pur și simplu cu tot ce e valoros, puternic și victorios, iar femininul, cu tot ce e obedient, servil și subordonat. Această manieră de a gândi s-a înrădăcinat atât de adânc în cultura noastră, încât tot ce e excelent are o nuanță de masculin, în timp